

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/227/2019
Identifikačné číslo spisu: 8318200133
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8318200133.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu R. J., X. P. V., I. XXXX/X, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, proti žalovanej PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpenej advokátkou JUDr. Andreou Cvikovou, Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Kubániho 16, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 15Csp/3/2018, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. septembra 2018 sp. zn. 20Co/99/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. septembra 2018 sp. zn. 20Co/99/2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. marca 2018 č. k. 15Csp/3/2018-51 v spojení s opravným uznesením z 24. mája 2018 č. k. 15Csp/3/2018-74 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.472,72 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od druhého dňa po dni doručenia žaloby žalovanej a nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že 1. marca 2005 strany sporu uzavreli zmluvu o revolvingovej pôžičke. V predmetnej veci v zmluve uzavretej medzi žalobcom a žalovanou nie je uvedený úrok, ale zmluvná odmena za poskytnutie úveru, ktorá je vzhľadom na jej výšku úžerná. Keďže v zmluve neboli uvedené úroky, súd mal za to, že žalovaná nemá nárok na úroky, iba na vrátenie poskytnutého úveru.

1.2. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká dojednaná výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), teda nesmie sa priečiť

dobrým mravom, inak je právny úkon absolútne neplatný. O takýto stav pôjde vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy. Výkonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že úroková miera, dohodnutá medzi stranami sporu v spotrebiteľskom úvere z 1. marca 2005, podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, a preto je takéto dojednanie neplatné pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Poskytnutý úver je teda z uvedených dôvodov bezúročný.

1.3. K premlčaniu súd uviedol, že predmetný nárok nepovažuje za premlčaný, nakoľko za premlčaciu lehotu považuje plynutie 10-ročnej lehoty podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobca s a o bezdôvodnom obohatení dozvedel v septembri 2016, žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia podal 12. januára 2018 a zmluva o úvere bola podpísaná 1. marca 2005, teda si uplatnil právo v zákonnej objektívnej a subjektívnej premlčacej dobe (súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia tieto údaje uvádza nesprávne, pozn. odvolacieho súdu).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 27. septembra 2018 sp. zn. 20Co/99/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením potvrdil a stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V podanom odvolaní žalovaná okrem iného uviedla, že v zmluve uzavretej so žalobcom je úrok uvedený. V tejto súvislosti odvolací súd konštatoval, že v zmluve je pevnou sumou uvedená odmena za poskytnutie úveru. Zo zákona č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy nevyplýva požiadavka, že úrok musí byť vyjadrený percentuálne, preto má odvolací súd za to, že úrok ako odmena za poskytnutie peňazí za určité obdobie môže byť vyjadrený pevnou sumou alebo percentom (uvedené nemá vplyv na prípadnú povinnosť vyjadriť úrok percentuálne v rámci výpočtu RPMN). Na strane druhej sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o úžerníckej výške odmeny. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovi bol poskytnutý úver vo výške 2.572,60 € na obdobie 36 mesiacov za odmenu vo výške 2.622,38 €, t.j. takmer 102 % poskytnutého úveru, čo v priemere ročne vychádza cca 34 %. Takýto úrok je neprímerane vysoký a odporujúci dobrým mravom (napr. NS SR vo veci 5Cdo/26/2011). Vzhľadom na uvedené je dohoda o výške úrokov pre rozpor s ust. § 39 OZ absolútne neplatná.

2.2. Pokiaľ žalovaná poukazovala na to, že suma 8.045,32 € predstavuje nielen úhradu pôžičky a odmeny, ale aj úhradu sankcií, tak odvolací súd dodáva, že žalovaná nepreukázala ani bližšie nešpecifikovala, o aké konkrétne sankcie ide, ich platné dojednanie, vznik jej nároku na ne, ich opodstatnenosť ani ich skutočnú výšku. Dôkazné bremeno v tomto smere nemožno prenášať na žalobcu ako spotrebiteľa.

2.3. Čo s a týka vznesenej námietky premlčania, odvolací súd uviedol, že žalovaná ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od nej očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov a pôžičiek nebankovým spôsobom, teda jej povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Konanie žalovanej nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Zákonodarca pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení počíta s desaťročnou objektívnou premlčacou dobou, ktorá sa počíta odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 OZ). Samotná skutočnosť, že žalobca bol od apríla 2015 zapísaný ako podriadený finančný agent pri poskytovaní úverov, sama osebe ešte neznamená, že od tohto okamihu vedel správne aplikovať právo a na základe toho sa dozvedel o bezdôvodnom obohatení. Preto správne súd prvej inštancie ako začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby ustálil september 2016, kedy žalobca navštívil združenie na ochranu spotrebiteľov.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolatelka“), a to podľa § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Žalovaná navrhla, aby najvyšší súd napadnuté odvolacie rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľka nijako neuviedla namietanú vadu zmätočnosti; iba odcitovala znenie § 420 písm. f/ CSP.

3.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľka namietala nesprávne právne

posúdenie otázky

(i) premlčania, a to na základe ňou vznesenej námietky premlčania. Žalovaná uviedla, že odvolací súd v jej prípade záver o 10-ročnej premlčacej lehote odôvodnil len všeobecne a spojil ho s tým, že žalovaná ako nebankový subjekt mala vedomosť o získaní bezdôvodného obohatenia, čo pre aplikáciu druhej časti § 107 ods. 2 OZ nepostačuje. Podľa jej názoru podmienky pre použitie 10-ročnej premlčacej lehoty nie je možné založiť iba na základe statusu, profesionálneho postavenia dotknutého subjektu, ani na (iba) predpoklade vedomosti o získaní bezdôvodného obohatenia. Podľa názoru žalovanej nastolená otázka a podmienky pre právne posúdenie založené na § 107 ods. 2 OZ v časti „... a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo“ neboli doteraz v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešené.

(ii) o neplatnosti úrokovej sadzby v celom rozsahu. V tomto ohľade žalovaná uvádzala, že musí existovať hranica, kedy úroky boli ešte platne dojednané a kedy už nie (nad rámec platne dojednaných). V takomto prípade potom možno dospieť k záveru o čiastočnej neplatnosti. Pre uvedené pomerovanie je dôležité, aká úroková sadza sa má použiť na porovnanie, t.j. aká úroková sadzba je ešte primeraná. V tejto súvislosti dovolací súd už uviedol, že neprimeranou a odporujúcou dobrým mravom je výška úroku, ktorá „podstatne prevyšuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek“ (5Cdo/26/2011), a le toto rozhodnutie podľa názoru dovolateľky nemožno považovať za ustálenú prax dovolacieho súdu.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu poukázal na správnosť právnych záverov nižších súdov. Zároveň navrhol, aby najvyšší súd dovolanie zamietol a aby mu priznal náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je dôvodné.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To

znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie žalovanej podľa § 420 písm. f/ CSP

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľka nijako neuviedla namietanú vadu zmätočnosti; iba odcitovala znenie § 420 písm. f/ CSP (bod 3.1.).

12. V ustanovení § 428 CSP sa za jednu z náležitostí dovolania považuje aj uvedenie toho, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody). Civilný sporový poriadok pritom podľa § 420 za dovolací dôvod považuje existenciu tzv. zmätočnosťných väd. Spôsob, ako treba jednotlivé dovolacie dôvody vymedziť, upravujú ustanovenia § 431 až § 435 CSP. Dovolateľka však žiadnu vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP v dovolaní neuviedla; uviedla tak iba v súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (viď nižšie). Dovolateľkou podané dovolanie v tejto časti teda neobsahuje riadne vymedzenie dovolacích dôvodov. Dovolanie preto nespĺňalo náležitosti vyžadované citovaným ustanovením § 428, čo malo za následok jeho odmietnutie v zmysle ustanovenia § 447 písm. d/ CSP).

Dovolanie žalovanej podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

13. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

14. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľka vyvodzovala z odvolacím súdom nesprávne riešených dvoch právnych otázok (bod 3.2.). Prvá spočívala v tom, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku premlčania, a to na základe ňou vnesenej námietky premlčania. Žalovaná uviedla, že odvolací súd v jej prípade záver o 10-ročnej premlčacej lehote odôvodnil len všeobecne a spojil ho s tým, že žalovaná ako nebankový subjekt mala vedomosť o získaní bezdôvodného obohatenia, čo pre aplikáciu druhej časti § 107 ods. 2 OZ podľa jej názoru nepostačuje. Podmienky pre použitie 10-ročnej premlčacej lehoty nie je možné založiť iba na základe statusu, profesionálneho postavenia dotknutého subjektu, ani na (iba) predpoklade vedomosti o získaní bezdôvodného obohatenia. Podľa názoru žalovanej nastolená otázka a podmienky pre právne posúdenie založené na § 107 ods. 2 OZ v časti „... a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo“ neboli doteraz v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešené.

17. Právne účinky dovolania nastávajú podaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Prípustnosť

dovolania treba preto posudzovať podľa stavu v čase jeho podania. V posudzovanej veci žalovaná v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom zadefinovala relevantnú právnu otázku [týkajúcu sa aplikácie 10-ročnej premlčacej lehoty v dôsledku úmyselného bezdôvodného obohatenia nebankového subjektu poskytujúceho úvery na úkor spotrebiteľa, pričom úmysel nebankového subjektu je daný jeho profesionálnym podnikateľským postavením], ktorá v čase podania dovolania (7. januára 2019) skutočne ešte nebola dovolacím súdom právoplatne vyriešená.

18. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že sporové strany dňa 1. marca 2005 uzavreli zmluvu o revolvingovej pôžičke pod č. XXXXX-XXXXX. Z obsahu zmluvy je zrejmé, že príslušný formulár zmluvy podpísal žalobca ako dlžník 1. marca 2005. Uvádza sa v ňom, že žiada o poskytnutie úveru vo výške 2.622,39 €. Reálne mu bolo poskytnuté 2.572,60 €. Doposiaľ uhradil 8.045,32 €.

18.1. Žalobou doručenou súdu dňa 12. januára 2018 sa žalobca od žalovanej domáhal vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 5.472,72 € s príslušenstvom. Podľa názoru žalobcu v súvislosti s úžernou odplatom a s tým, že úver je bezúročný a bez poplatkov, vzniklo žalovanej bezdôvodné obohatenie vo výške 5.472,72 €.

18.2. Žalovaná so žalobou vecne nesúhlasila a zároveň vzniesla námietku premlčania, keďže poslednú úhradu žalobca uskutočnil 28. marca 2014. Podľa žalobcu subjektívna premlčacia lehota začala plynúť od septembra 2016, kedy žalobca navštívil Združenie na ochranu občana spotrebiteľa a získal informácie o tom, že môže podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia.

18.3. Nižšie súdy žalobe vyhovelí a k otázke vznesenej námietky premlčania sa odvolací súd vyjadril tak, že „... žalovaná ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od nej očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo ... konanie žalovanej nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Zákonodarca pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení počíta s desaťročnou objektívnou premlčacou dobou, ktorá sa počíta odo dňa, keď k nemu došlo" (pozri bod 2.3.).

18.4. Samotný žalobca, nesúci dôkazné bremeno, k objektívnej premlčacej lehote (iba) na pojednávaní dňa 13. marca 2018 (č.l. 42 spisu) uviedol, že „[p]okiaľ ide o objektívnu premlčaciu dobu, tak podľa nášho názoru je potrebné aplikovať 10 ročnú objektívnu premlčaciu dobu, keďže žalovaný je subjektom, ktorý dlhodobo poskytuje úvery na finančnom trhu a teda musí poznať spotrebiteľské právo. Aj napriek tomu spotrebiteľské právo porušuje tým, že nedáva svoje zmluvy do súladu so zákonom čo odôvodňuje aplikáciu objektívnej 10 ročnej premlčacej doby. Z týchto dôvodov podľa nášho názoru nárok žalobcu nie je premlčaný a považujeme námietku premlčania za nedôvodnú."

19. Najvyšší súd opätovne pripomína, že prípustnosť dovolania sa posudzuje podľa stavu v čase podania dovolania a že dovolanie žalovanej je v danom prípade procesne prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP preto, lebo rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na vyriešení takej otázky, ktorá v čase podania dovolania žalovanej ešte nebola dovolacím súdom vyriešená. Na tom, že jej dovolanie je prípustné podľa uvedeného ustanovenia, nemení nič skutočnosť, že v čase po jeho podaní už najvyšší súd predmetnú otázku riešil, a to rozhodnutím z 18. októbra 2018 sp. zn. 1Cdo/238/2017 (toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 4. marca 2019, pozn.). V predmetnom rozhodnutí najvyšší súd uviedol nasledovné:

19.1. V danom spore žalobca žiadala vydať bezdôvodné obohatenie v sume rozdielu medzi poskytnutou výškou úveru a ňou skutočne zaplatenými platbami, a to v dôsledku nedostatkov písomnej formy uzavretej zmluvy o revolvingovom úvere. Žalovaná (identická so žalovanou v teraz posudzovanej veci, pozn.) vzniesla námietku premlčania žalobkyňou uplatneného nároku. Súd prvej inštancie sa stotožnil s argumentáciou žalobkyne, že zo strany žalovanej išlo o úmyselné bezdôvodné obohatenie, a preto aplikoval 10-ročnú objektívnu premlčaciu lehotu. Svoj záver odôvodnil tým, že žalovaná ako nebankový subjekt, ktorý dlhodobo vykonáva podnikateľskú činnosť v oblasti poskytovania úverov, je povinná poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov a použitie neprijateľných zmluvných podmienok v zmluvách. Úmysel žalovanej vyhodnotil ako nepriamy úmysel, pretože uvedenie podmienok v zmluve neurčitým a nezrozumiteľným spôsobom bolo zo strany žalovanej zámerné, za účelom získania bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu.

19.2. Odvolací súd na odvolanie žalovanej potvrdil prvostupňové rozhodnutie, pričom sa stotožnil (tiež) s posúdením súdu prvej inštancie, že na tento prípad je nutné aplikovať 10-ročnú objektívnu lehotu,

nakoľko išlo o úmyselné bezdôvodné obohatenie. V prejednávanej veci odvolací súd posúdil bezdôvodné obohatenie žalovanej ako úmyselné, pričom konštatoval nepriamy úmysel žalovanej získať majetkový prospech bez právneho dôvodu na úkor žalobcu. Podľa názoru dovolacieho súdu z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu bolo možné vyvodiť, že uvedený nepriamy úmysel žalovanej je daný určitými faktormi a okolnosťami, ktoré spočívajú v profesionálnosti a odbornosti žalovanej, v dlhoročnom pôsobení žalovanej na finančnom trhu v oblasti poskytovania úverov a pôžičiek, v úmysle žalovanej dosiahnuť zisk dojednávaním nekorektných úrokov a odplaty a taktiež v množstve súdnych sporov nebankových subjektov so spotrebiteľmi.

19.3. V tejto súvislosti dovolací súd uviedol, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé osebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať 3-ročnú alebo 10-ročnú premlčaciu lehotu. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mala žalovaná úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovanej (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota. Dovolací súd uzavrel, že právny záver odvolacieho súdu ohľadne toho, že samotný fakt, že nebankový subjekt poskytujúci úver spotrebiteľovi je v postavení profesionálneho podnikateľa, vo všeobecnosti bez ďalšieho nemôže zakladať úmysel tohto nebankového subjektu bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. Z uvedeného vyplýva, že právne posúdenie objektívnej premlčacej lehoty súdmi nižších inštancií bolo nesprávne, a preto napadnuté odvolacie rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

20. Vyššie uvedené právne závery vyslovené už v skoršom rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/238/2017 zastáva najvyšší súd aj v danom prípade, a v plnom rozsahu na ne poukazuje. Podľa jeho presvedčenia ani v teraz posudzovanom spore nebolo dostatočným spôsobom a v intenciách záverov dovolacieho súdu vo veci sp. zn. 1Cdo/238/2017 stranou žalobcu preukázané (bod 18.4.) a ani právnymi závermi nižších súdov potvrdené (body 1.3., 2.3. a 18.3.), že sú dané dôvody na aplikáciu 10-ročnej premlčacej lehoty v dôsledku úmyselného bezdôvodného obohatenia žalovanej.

21. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalovaná v procesne prípustnom dovolaní (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) dôvodne uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom potvrdzujúcom výroku spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací súd vzhľadom na uvedené nemal inú možnosť, ako rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP).

22. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

23. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a skutočnosť, že vec sa vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, dovolací súd sa nezaoberal opodstatnenosťou uplatnenia ďalšej dovolacej námietky [bod 3.2.(ii)], nakoľko posúdenie otázky premlčania predchádza meritórnemu posúdeniu danej veci. Nie bez významu tu bola aj okolnosť, že namietané nesprávne právne posúdenie otázky o neplatnosti úrokovej sadzby v celom rozsahu žalovaná nenamietala v rámci podaného odvolania (subsidiarita), resp. že predmetnou otázkou sa už dovolací súd zaoberal (5Cdo26/2011).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.